

Para aproximar más la biblioteca al alumno se admiten, con mucho gusto, el préstamo de libros por un año. Yo hago aportaciones y los niños también. Al mismo tiempo que ampliamos el número de volúmenes, hacemos posible que lo que se lee en casa y lo que se lee en la escuela sea o parezca un mundo común, entremezclándose

sin demasiado peligro los comics y los libros.

(1) Este trabajo puede ser un resumen del cursillo de lenguaje hecho en l'Escola d'Estiu 1977 de CIUTAT DE MALLORCA donde lo expuso bajo el título "LOS TEXTOS Y LECTURAS DEL NIÑO".

Amb el degut respecte als nins i a les llengües

Per Gabriel JANER MANILA

Amb aquestes paraules finalitzava Marta Mata una carta que dirigia al Ministre d'Educació Cruz Martínez Esteruelas, el mes de març de 1975. A aquella carta, la directora de Rosa Sensat recordava a don Cruz que un 35% dels escolars de l'Estat espanyol assisteixen a unes escoles en què la llengua que s'hi parla no és la seva pròpia i feia referència clara al divorci que existeix entre la llengua que es parla i la llengua que des de l'escola pretén transmetre una cultura.

Els fets són prou clars. Que una llengua i una cultura siguin subjugades sota el pes d'una altra llengua i d'una altra cultura no és un problema pedagògic sinó polític. La situació disglòssica (el manteniment d'una llengua poderosa sobre una altra esclafada) mai no es dona inconscientment. Si la nostra cultura i la nostra llengua han estat mantingudes en inferioritat de condicions, si el grau d'analfabetisme -i que consti que mai no he utilitzat aquesta paraula com si fos un insult, ans tot el contrari, he cregut sempre que l'analfabet és una víctima i les víctimes m'han produït sempre un respecte profund-, si el grau d'analfabetisme, deia, en la llengua d'aquesta terra arriba a uns tants per cents estrepitosos això no s'ha fet sense voler.

La idea de unitat i la voluntat d'imperi han condicionat aquest traume. La fantasia del separatisme sorgia esgrimit cada dos per tres. Els separadors estaven tan convençuts del poder d'aquest poble que no quedava més remei que subjugarlo, obligar-lo a renunciar a la seva llengua, a la seva cultura i a la seva vida, sota els imperatius d'una uniformitat imposada. La guerra no ha durat quaranta anys. La guerra freda contra la genuïna expressió d'aquestes cultures ja feia temps que havia començat, el 1936, si bé és a partir d'aquesta data quan la lluita adquireix una virulència extrema. Des de tots els

mitjans de comunicació social, des de tots els discursos, s'han pronunciat les mateixes paraules, i el poble era maliciosament desamparat en una mediocritat espantosa i raquítica. D'aquesta escola absolutament desvinculada de la realitat social que li era pròpia, per a servir a una altra realitat que s'intentava crear a força de l'autoritarisme més escandalós m'han sorgit els homes que han urbanitzat indecorosament les nostres terres i han omplert de capses de ciment les nostres costes, m'han sorgit aquells que ni respectaven els monuments i quadriculaven salobrars i albuferes. D'aquesta escola, vull dir, m'ha sorgit l'egoïsme i la mediocritat. Ens havien ensenyat a estimar l'aqueducte de Segòvia i el monestir de San Lorenzo de El Escorial. Sabíem que l'Alhambra de Granada és una meravella i que la catedral de Burgos és una joia de l'art gòtic. Però mentretant, ignoràvem la història de l'Almudaina i capolàvem els talaiots. Mentretant, destruïem el paisatge i féiem de l'illa un lloc inhabitable. (Algú m'explica que la força destructora no s'acabarà per ara i Mallorca esdevindrà a la llarga un camp immens tot ple de ruïnes, de columnes de ciment abandonades en una terra inhòspita, ran d'una mar contaminada).

La Carta de Marta Mata reclamava els drets de la llengua a la normalitat, convençuda de que la normalització de les llengües implica la normalització dels drets del poble a que la seva cultura entri plenament a l'escola. I hi entri en projecció de futur, no en el sentit que ens imposarien els que voldrien fer-ne del passat una relíquia. Si reclamam una escola al servei d'aquest poble no és per a contemplar-nos la panxa satisfets. Volem una escola que, arrelada en profunditat en la cultura i la història del poble esdevingui un projecte de vida i un acte de fe en les potencialitats creatives d'aquest poble.